

I Liceum Ogólnokształcące

I Liceum Ogólnokształcące

I Liceum Ogólnokształcące

I Liceum Ogólnokształcące, fot. Tadeusz Poźniak

I Liceum Ogólnokształcące, fot. Tadeusz Poźniak

Zespół pijarski w swym obecnym kształcie powstał w toku kilku kolejnych faz budowy. Kościół i klasztor zostały zbudowane w latach 1644-1649 przez muratora Jana Cangera. Ostateczny kształt i architektura budowli jest wynikiem przebudowy dokonanej na przełomie XVII i XVIII w. przez wybitnego architekta Tylmana z Gameren. Budowle powstały z fundacji Zofii Pudencjany księżnej Ostrogskiej-Zasławskiej, córki Mikołaja Spytka Ligęzy, z przeznaczeniem dla zakonu Benedyktynek. Śmierć fundatorki (w 1644 r.) przerwała budowę. Dopiero w 1654 r. Jerzy Sebastian Lubomirski, zmieniając pierwotną decyzję donatorki, podjął zamiar sprowadzenia tu pijarów, którzy w rok później osiedlili się tymczasowo w klasztorze. Staraniem księcia Lubomirskiego w 1659 r. nastąpiło również otwarcie szkoły pijarskiej, która wkrótce przekształciła się w słynne kolegium. Pijarzy gospodarzyli tu do 1786 r., kiedy to władze austriackie dokonały przejęcia majątku konwentu, a poszczególne budowle przeznaczyły na cele świeckie.

Okazała, późnobarokowa fasada dawnego konwentu zajmuje spory fragment ulicy. Pierwszy jego człon stanowi kolegium, jest to budynek jednopiętrowy, trójskrzydłowy, w zasadniczej części (skrzydło od ulicy) wzniesiony w latach 1703-1704 według projektu architekta Tylmana z Gameren w miejsce starszego, XVII-wiecznego obiektu. Jednoskrzydłowy budynek szkolny został w latach 1834-1835 przebudowany i powiększony przez Eliasza Rejcha, następnie w 1872 r. dobudowano doń dwa skrzydła (północne i wschodnie). Od wschodu do budynku szkolnego przylega duża sala gimnastyczna ukończona w 1960 r. W części pomieszczeń na parterze zostały zachowane pierwotne sklepienia kolebkowe. W skrzydle północnym znajduje się okazała, trójbiegowa klatka schodowa, wykonana podczas rozbudowy budynku w 1872 r., ozdobiona posągami Nauki i Sztuki dłuta Krzysztofa Bujały i Mariana Konopackiego. Rzeźby ustawione w 1987 r. stanowią repliki pierwotnych posągów zniszczonych przez Niemców podczas okupacji.

Rzeszowskie Kolegium Pijarów było szkołą wyższego typu; oprócz szkoły elementarnej i średniej było tu seminarium duchowne dla młodzieży zakonnej. Szkoła miała wysoki poziom nauki i doskonałych wykładowców. Jednym z nich był w latach 1737-1738 ksiądz Stanisław Konarski. W 1784 r. kolegium uległo likwidacji a w jego miejsce władze austriackie utworzyły w 1785 r. szkołę świecką - Cesarsko-Królewskie Wyższe Gimnazjum. W 1938 r. gimnazjum przemianowano na I Państwowe Gimnazjum i Liceum, nadając mu jednocześnie imię ks. S. Konarskiego, a po ostatniej wojnie przekształcono je na I Liceum Ogólnokształcące.

I Liceum Ogólnokształcące to jedna z najstarszych szkół średnich w Polsce. Wśród grona nauczycieli było wielu wybitnych pedagogów. Byli oni autorami połowy podręczników napisanych dla Komisji Edukacji Narodowej (1773) - pierwszego ministerstwa oświaty w Europie. Wychowana w głębokiej wierze i umiłowaniu ojczyzny młodzież dawała wyraz uczuciom patriotycznym, wystawiając się w walkach toczonych przez wieki w obronie kraju. Wojna ze Szwecją (1655), obrona Wiednia (1683), powstania narodowe (1794, 1809, 1831, 1848, 1863), I i II wojna światowa wyznaczały szlak bojowy wychowanków nauczycieli szkoły. Działalność kulturalna nie ograniczała się do murów szkoły i zaowocowała szeregiem inicjatyw na rzecz miasta i środowiska. Utworzono klub sportowy "Resovia" (1906), dano początek działalności "Lutnia" i teatru amatorskiego "Reduta" oraz Muzeum (1935), obecnie Muzeum okręgowe. Po II wojnie światowej szkoła przyczyniła się do rozwoju wyższych uczelni w Rzeszowie przekazując im swój liczący 24000 woluminów księgozbiór i udostępniając bursę im. ks. F. Dymnickiego filii UMCS.

W ciągu trzech wieków mury szkoły opuściło wielu wybitnych wychowanków m.in. Onufry Kopczyński - autor pierwszej gramatyki polskiej, Ignacy Łukasiewicz - prekursor przemysłu naftowego, biskup J. S. Pelczar, generał Wł. Sikorski, marszałek książę Hieronim Lubomirski. W szkole uczyło wielu wybitnych pedagogów, w tym ks. Stanisław Konarski - najwybitniejszy reformator polskiej oświaty w XVIII w., Józef Herman Osiński - nestor fizyków polskich, Wilhelm Friedberg - późniejszy profesor uniwersytecki, Tadeusz Łopuszański - minister oświaty II RP i wielu innych.

W 1984 r. Liceum odznaczone zostało Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. 27 i 28 września 2008 roku odbyły się obchody 350-lecia I Gimnazjum i Liceum im. ks. St. Konarskiego w Rzeszowie połączone z III Zjazdem Wychowanków.